

**Максимів О. Д.** - викладач кафедри кримінально-правових дисциплін та оперативно-розшукової діяльності факультету № 3 Національної академії внутрішніх справ

## **ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА**

Корупція є явищем, що характеризує будь-яке суспільство виключно з негативного боку. Визначаючи соціально-економічну та політичну стратегію, кожна з держав визнає пріоритетним завданням зниження рівня корупційних проявів.

Інтеграція України до Європейського Союзу вимагає дотримання напрацьованих у Європі стандартів у всіх сферах життя, зокрема щодо протидії корупції. Для дотримання цього курсу в нашій державі розроблено та затверджено Антикорупційну стратегію на 2014-2017 роки. Позитивним є те, що законодавець до вирішення цього питання підійшов досить комплексно. 14 жовтня 2014 року набуло чинності антикорупційне законодавство (Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки», закони України «Про запобігання корупції» та «Про Національне антикорупційне бюро України»). Прийняття цих законів, відповідно, зумовило внесення змін до Кримінального кодексу України та кодексу України про адміністративні правопорушення.

Водночас дослідження зарубіжних стратегій протидії корупції низки країн (Фінляндії, Литви, Словенії, Нідерландів, Словачії, Японії, Південної Кореї, Китаю, Данії [1] та порівняння їх з українською засвідчує, що вітчизняна стратегія не має чітко визначеного курсу. Нашій політиці подолання корупції притаманні заходи, визнані ефективними серед країн сингапурської та скандинавської моделей протидії корупції. Причому перевагу надають заходам, властивим вертикальній стратегії (сингапурській) зі швидкими темпами результативності та досягнення певного прийнятого для суспільства рівня корупції [2].

Прагнення до швидких темпів подолання корупції зумовило такі результати:

1) Кримінальний кодекс (КК) України в межах примітки до ст. 45 містить вичерпний перелік корупційних злочинів. Водночас документ не містить відповідного визначення корупційного злочину;

2) у КК України немає відповідного розділу, який би називався на кшталт «Корупційні злочини» або «Злочини, пов'язані з корупцією»;

3) жоден нормативно-правовий акт, що становить систему антикорупційного законодавства, не встановлює, чи відрізняється корупційне правопорушення від корупційного злочину, чи це тотожні поняття;

4) донині не визначено, де точка розмежування корупційного правопорушення та правопорушення, пов'язаного з корупцією, за які особа підлягає кримінальній відповідальності.

Аналізуючи співвідношення національної та міжнародної систем корупційних злочинів, А. В. Савченко дійшов висновку, що вони різняться. Так, науковець наводить простий приклад: ст. 23 Конвенції ООН проти корупції від 31 жовтня 2003 року визнає корупційними злочинами легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, а КК України - ні [3, с. 17].

Корупційні злочини повністю не збігаються із жодною групою злочинів у КК України. Це стосується і злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, з якими найчастіше ототожнюють корупційні злочини [3, с. 17].

Закон України «Про запобігання корупції» визначає, що корупційне правопорушення - це діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, яка є суб'єктом відповідальності, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність; а правопорушення, пов'язане з корупцією, - це діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони й обмеження, учинене суб'єктом відповідальності, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність. Цей закон також встановлює, що таке корупція.

Із цих визначень випливає, що корупційне правопорушення - це той самий корупційний злочин, передбачений в Особливій частині КК України і включений до вичерпного переліку статей, зазначених у примітці до ст. 45 КК України, за вчинення якого особа, передусім, підлягає кримінальній відповідальності, що зумовлює для неї вимушене прийняття негативних кримінально-правових наслідків, пов'язаних зі звільненням від кримінальної відповідальності та покарання, його відбування, призначення покарання, зняття судимості, а в разі вчинення його юридичною особою - застосування заходів кримінально-правового характеру.

Діяння, що полягає в учиненні правопорушення, пов'язаного з корупцією, за запропонованим законодавчим визначенням, порушує виключно вимоги, заборони й обмеження, передбачені Законом України «Про запобігання корупції».

Кодекс України про адміністративні правопорушення передбачає відповідальність за адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією. Сім статей глави 13-а цього Кодексу встановлюють відповідальність у разі порушення (недотримання) норм, визначених у Законі України «Про запобігання корупції».

Отже, здійснений аналіз норм антикорупційного законодавства вказує на доцільність вважати корупційні злочини та корупційні правопорушення, за які особа підлягає передусім кримінальній відповідальності, тотожними поняттями, а правопорушення, пов'язані з корупцією, називати адміністративними.

### **СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**

1. Дрегулян А. М. Опыт противодействия коррупции в европейских странах (Финляндия, Литва, Словения, Нидерланды и Словакия) / А. М. Дрегулян, С. Л. Нестор // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. - 2016. - № 1 (11). - С. 315-321.
2. Трепак В. М. Міжнародний досвід запровадження системи заходів антикорупційного спрямування / В. М. Трепак // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. - 2015. - № 2 (10). - С. 233-243.
3. Савченко А. В. Корупційні злочини в Україні: проблеми кримінально-правового розуміння / А. В. Савченко // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. - 2015. - № 3. - С. 14-24.